

Roll No. ....

Total No. of Pages : 4

Total No. of Questions : 13

उत्तरमध्यमा द्वितीयखण्ड

विषय कोड : 802

संस्कृतवाङ्मयेतिहासः

द्वितीय-प्रश्नपत्रम्

समय : 3 घण्टे

पूर्णांक : 100

निर्देश : — सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः। अङ्काः प्रश्नानां समक्षे निर्दिष्टाः।

(वस्तुनिष्ठ प्रश्नाः)

1. उचितं विकल्पं चित्वा लिखत —

5

(i) संगीत प्रधान वेदः कः अस्ति ?

(क) ऋग्वेदः

(ख) यजुर्वेदः

(ग) सामवेदः

(घ) अथर्ववेदः

(ii) ऋग्वेदस्य प्रारम्भिकं सूक्तं किम् अस्ति ?

(क) रुद्रसूक्तम्

(ख) अग्निसूक्तम्

(ग) इन्द्रसूक्तम्

(घ) विष्णुसूक्तम्

(iii) रामायणम् किम् कथ्यते ?

(क) आदिकाव्यम्

(ख) खण्डकाव्यम्

(ग) महाकाव्यम्

(घ) स्तोत्रकाव्यम्

(iv) महाभारतस्य लेखकः कः अस्ति ?

(क) महर्षिः वसिष्ठः

(ख) महर्षिः गौतमः

(ग) महर्षिः कश्यपः

(घ) महर्षिः वेदव्यासः

(v) स्वप्नवासवदत्तम् कस्य कृतिरस्ति ?

(क) भवभूतेः

(ख) भारवेः

(ग) भासस्य

(घ) कालिदासस्य

2. उचितं शब्दं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत -

5

(क) वेदाः ..... सन्ति। (षड्, चत्वारः)

(ख) संस्कृतम् ..... कथ्यते। (देववाणी, लोकवाणी)

(ग) ..... पुराणानि सन्ति। (पञ्चदशानि, अष्टादशानि)

(घ) ..... व्यासस्य रचना। (महाभारतम्, भारतचम्पू)

(ङ) भवभूतिना ..... नाटकानि लिखितानि। (पञ्च, त्रीणि)

3. उचितेन शब्देन युग्ममेलनं कुरुत -

5

(अ)

(ब)

(क) अथर्ववेदे

(1) योगः

(ख) प्रतिमानटकम्

(2) अम्बिकादत्तव्यासः

(ग) दशकुमारचरितम्

(3) भासः

(घ) शिवराजविजयम्

(4) दण्डी

चित्तवृत्तिनिरोधः

(5) चिकित्साशास्त्रम्

4. अधोलिखितेषु वाक्येषु सत्यम्/असत्यम् वा चित्वा लिखत — 5
- (क) ऋग्वेदे अग्निसूक्तम् नास्ति।
- (ख) उपनिषदाम् संज्ञा वेदान्त अस्ति।
- (ग) महाभारतम् शतसाहस्रीसंहिता कथ्यते।
- (घ) रघुवंशस्य अन्तिमः राजा अग्निवर्णः नास्ति।
- (ङ) महाकविः राजाभोजः मध्यप्रदेशे अभवत्।
5. अधोलिखितानां प्रश्नानाम् उत्तराणि एकपदेन लिखत — 5
- (क) चिकित्साशास्त्रस्य मूलं कस्मिन् वेदे मिलति ?
- (ख) आदिकाव्यम् केन विरचितम् ?
- (ग) अभिज्ञानशाकुन्तलम् कस्य रचना अस्ति ?
- (घ) भवभूतेः कर्मस्थली कस्मिन् प्रदेशे अस्ति ?
- (ङ) समराङ्गणसूत्रधारम् कस्य रचना अस्ति ?
6. अधोलिखित प्रश्नानाम् उत्तराणि एकवाक्येन लिखत — 5
- (अ) यजुर्वेदस्य अन्तिमः अध्यायः कः अस्ति ?
- (ब) अश्वघोषस्य प्रसिद्धा कृति का ?
- (स) श्रीमद्भगवद्गीता महाभारते कुत्र मिलति ?
- (द) पुराणशब्दस्य कोऽर्थः भवति ?
- (इ) महाकविः भासस्य कतिसंख्यकाः रचनाः सन्ति ?

(लघूत्तरीयप्रश्नाः)

7. अधोलिखितानां प्रश्नानाम् उत्तराणि संक्षेपेण लिखत — 20
- (क) षड्शास्त्राणां नामानि कानि तानि लिखत ।
- (ख) धर्मे अर्थे च कामे ..... इत्यादि पद्यं पूरयत ।
- (ग) सर्गश्च प्रतिसर्गश्च ..... इत्यादि श्लोकं लिखत ।
- (घ) महाभारते पर्वाणि कति तेषां नामानि लिखत ।
- (ङ) महाकविः भासस्य उपलब्ध कृतीनां नामानि लिखत ।

(दीर्घ-उत्तरीय प्रश्नाः)

8. 'रामायणम् अस्ति संस्कृति-सर्वस्वम्' इति संक्षेपेण निरूपयत । 8
9. महाभारतम् आधृत्य एकां टिप्पणी लिखत । 8
10. कालिदासस्य रचनामधिकृत्य नातिविस्तृतां टिप्पणीं लिखत । 8
11. राजशेखरस्य संक्षिप्तामितिवृत्तं लिखत । 8
12. पण्डितराज-जगन्नाथस्य कृतीनां नामोल्लेखं कुरुत । 8
13. अधोलिखितेषु विषयेषु एकमवलम्ब्य संस्कृतेन निबन्धं लिखत — 10
- (अ) संस्कृतभाषा ।
- (ब) सत्सङ्गतिः कथय किं न करोति पुंसाम् ।
- (स) परोपकाराय सतां विभूतयः ।